

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande

Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet

Diarienummer: LI2025/00051

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag med cirka 600 000 medarbetare, får med anledning av remissen anförda följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handels medlemsföretag är genom sina verksamheter inom handelns olika delar stora beställare av transporter och i vissa delar också transportörer. Sett till tonkilometer är handeln den bransch i Sverige som transporterar mest bortsett från malmtransporter. Tillförlitliga, hållbara och kostnadseffektiva transporter är avgörande för att den svenska handeln ska fungera.

Handelns transporter skiljer sig från övriga näringslivets transporter på så sätt att våra varor har många och fler leveranspunkter. Transporterna måste dels nå butiker i alla Sveriges kommuner, dels måste transporterna nå konsumenten på den plats som konsumenterna själv önskar och ofta på tider som passar mottagaren. Inom dagligvaruhandeln rör det sig dessutom ofta om brådskande leveranser med färsk- och kylvaror då konsumenterna helst vill ha så stor del av produktens hållbarhetstid hemma snarare än på ett lager eller i en butik. Sammantaget har handeln både lätta och tunga transporter men är nästan uteslutande beroende av fordonstransporter sista milen.

Handelns inrikes transporter sker till drygt 90 procent med lastbil (mot snittet i näringslivet som är 65 procent). Drygt 5 procent sker med tåg och resterande få procent sker med fartyg eller flyg. Handeln är beroende av både import och export av sina varor och står för 14% av de svenska skatteintäkterna och 11% av svensk BNP.

Svensk Handels medlemmar har höga miljöambitioner – inte minst drivna av konsumenters förväntningar och krav på klimatneutrala transporter. Elektrifieringen av transporter är därför en viktig nyckel för både handeln och att Sverige ska nå sina ambitiösa miljömål.

Synpunkter på utredningens förslag

Svensk Handel ställer sig positiva till betänkandet mot en effektiv elektrifiering av transportsektorn. Elektrifiering är viktig för att möta konsumenternas höga förväntan på hållbarhet i handelskedjan. Vi delar även bilden av att elektrifieringen behöver påskyndas för att hela transportkedjan ska kunna nå hållbara mål med fossilfria bränslen.

Vägtransporterna står för den betydande delen av utsläppen inom transportsektorn och här ger ett påskyndande av elektrifieringen störst effekt och mest nytta. Redan idag går många av de lätta och små transporterna på el i stora och medelstora städer, det ser sämre ut på landsbygd och glesbygd. Omställningen till eldrivna fordon tar tid då investeringen av nya fordon är dyr och laddmöjligheterna inte ser lika bra ut över hela landet. En lastbil har inte tid att stå på laddning hur länge som helst och det behöver finnas laddpunkter utmed vältrafikerade stråk och vid lastpunkter.

Vi ser även att betalningsviljan hos konsumenten är lägre just nu på grund av rådande omvärldsläge och hushållens dåliga ekonomi. Handeln köper majoriteten av sina transporter och åkeriernas höjda kostnader för omställning av fordonsflottan landar på transportköparen som i sin tur får lägga den på konsument då handelns lönsamhet redan idag är låg.

Precis som Svenskt Näringsliv och Näringslivets Transportråd tillstyrker vi förslaget om att undanta trafik utan förbränningsmotor från kraven i 10 kap trafikförordningen (1998:1276). Vid införande av t.ex. miljözoner som Stockholms stad idag planerar är det viktigt att tänka på handelns transporter som är många och av varierande storlek. Majoriteten av transporterna sker främst tidiga mornar och dagtid. Nästan inga transporter sker på nätterna då butikerna inte har personal på plats. Det är positivt att utredningens förslag är teknikneutralt samt inkluderar lastbilar som drivs med vätgas och inte bara elektrifierade lastbilar. En del att tänka på i omställningen av fordonsflottan är även möjlighet för hybridbilar vid främst långväga transporter.

Betänkandets förslag om att samordna regler om utsläpp och trängsel i urban miljö välkomnas av Svensk Handel. Handelns många leveranspunkter leder ibland till långa transporttider även om kilometeravståndet inte alltid är så långt. Olika regelverk riskerar att försvåra och fördyra transporterna i onödan då körsträckorna kan bli längre än optimal ruttplanering. Vi delar även uppfattningen om att det behövs en översyn av trafikförordningen gällande bestämmelserna kring utsläpp och trängsel då vi ser att kommuner gör olika tolkningar av bestämmelserna och då främst i stadsmiljö.

Elfordon får en högre vikt än fossildrivna fordon då batterierna är tunga, detta gör att fordonets totala vikt tillsammans med last överstiger gränserna för framförande med B körkort. Det har varit svårt att hitta utbildade chaufförer i delar av landet med C körkort vilket då försvårar Handelns möjligheter att bidra till omställningen av fordonsflottan. Precis som betänkandet

beskriver är det av högsta vikt att elfordon och främst ellastbilar ges rätt förutsättningar. Transportstyrelsens prov om inrättande av ett undantag från körkortslagen (1998:488) för förare med B körkort att framföra fordon med en totalvikt som överstiger 3500 kg – men inte mer än 4250 kg som drivs med alternativa bränslen behöver permanentas. Regeringen behöver även ta i beaktande att bärighetskraven på det statliga vägnätet har förändrats över tid och behöver uppgraderas till BK 4 vägar.

Övrig synpunkt

Svensk Handel har tidigare nämnt att de av EU förordningen reglerade kör- och vilotiderna behöver förtydligas och kanske förändras. Det finns ett svenskt undantag kring hur färdskrivare ska se ut baserat på förslaget om 100 km radie från företagets utgångspunkt. Handeln har ofta terminaler på flera olika orter än bolagens utgångspunkter. Ett förtydligade skulle underlätta för såväl förare som transportköpare. Kör- och vilotiderna behöver även ses över kopplat till elektrifieringen och tiden fordonet laddas. Frågan om denna tid räknas som vilotid eller körtid kommer påverka planeringen av

Svensk Handel ställer sig även bakom Näringslivets Transportråd samt Svenskt Näringslivs remissvar.

SVENSK HANDEL

Henrik Ekelund, Chef näringspolitiska enheten

Åsa Coenraads, Näringspolitisk expert